

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

§. Quia verò.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

ideoque ex vtraque se defendere possit, vel ita, vt si in prima defensione succumbat, ex altera se defendat.

Breviter dici potest, discrimen hoc esse: Cùm electus sit petitor confirmationis, ideo determinare debet, quid petat, seu quam electionem confirmare velit: At verò prouisus non est petitor, sed defensor iuris sui: ad quod faciendum omnes ipsi modi permittuntur; dummodò non sint contrarij, ne de mendacio arguatur, vñ Dynus notat in cit. reg. 20. n. 5.

CAPITVLVM XXVI.

Si electio.

SUMMARIUM.

Si electus non consensit, vel post datum consensum renuntiavit, aut mortuus est, vel occultus defectus electionem vitians se prodidit; eligentes integrum tunc tempus habebunt ad nouam electionem peragenda, nisi fraus intercesserit.

Electio de Titio facta effectum consecuta non est, quia noluit consentire, vel post præbitum consensum, ante impetratam confirmationem, renuntiavit, aut mortuus est; aut fortè defectus, qui antè latebat, in electo se prodidit, v. g. quod sit illegitimus; his casibus integrum eis tempus relinquitur ad nouam electionem peragenda, videl. trium mensium spatium in ecclesijs Cathedralibus & regularibus, c. ne pro defectu, 41. extra, hoc tit. Sex mensium verò in alijs ecclesijs Collegiatis, c. 2. de concess. præbendæ: dummodò nihil in fraudem factum sit à Capitularibus.

Exemplum huius fraudis affert Gl. hic ver. fraudulentè: Si Capitulares de industria aliquem, quem solunt acceptaturum non esse, eligant eo fine, vt ecclesiæ vacatio diutius pro-rogetur. Hoc casu post lapsum temporis legitimi à die primæ vacationis priuationem incurrent, & potestas eligendi ad Superiorem deuoluetur: cùm æquum non sit, vt propria ipsi fraus patrocinetur.

CAPITVLVM XXVII.
Si Religiosus.

SUMMARIUM.

1. *Si Religiosus non obtentâ licentiâ consentiat electioni, de se factâ extra Monasterium, electio irrita est.*
2. *Non requiritur tamen licentia Conuentus sed sufficit solius Pralati, non tamen generalis tantum, sed particularis, & qua electionem factam subsequatur.*
3. *Ad quas ecclesias extra Monasterium suum Religiosus eligi possit.*
4. *Quis Pralatus Religioso licentiam dare debeat electioni extra monasterium de se factâ in casibus concessis consentiendi, ac transeundi.*
5. *Pralatus ad dandam licentiam ordinariè cogi non potest; potest tamen cogi à suo proximo Superiore, si hic ob causam necessitatis, aut magna vtilitatis ex lege charitatis ad eam dandam obligatus esse videatur.*
6. *Religiosus Pralatura, quam legitime accepit, renunciare potest absque Pralati Ordinis consensu.*

Religiosus, cùm ex alieno Pralati sui arbitrio dependeat, electioni de se factæ extra Monasterium suum, consentire non potest, ante petitam, & impetratam licentiam à Superiore suo. alioquin consensus non valet, & electio eo ipso irrita pronuntietur.

S. Quia verò.

A multis disputatum fuit, verum Superior Ordinis Religioso suo licentiam consentiendi, & transeundi ad Pralaturam, ad quam electus est, dare possit absque consilio Fratrum, seu Conuentus sui. Ad hoc Bonifacius VIII. respondet, posse id facere Prælaturam, Capitulo non requisiti, vt eò celeritùs, ac faciliùs ordinationes Ecclesiarum, vel Monasteriorum, ad quas Religiosi electi fuerint, expediri queant.

His porrò addenda est Clement. vlt. de elect. vbi decernitur, non sufficere Pralati licen-

licentiam, si generatim alicui data sit, vt liceat consentire electioni, aut prouisioni, si quam de ipso fieri contigerit, imò, etiam si (vt Gl. ibi communiter recepta docet) particulatim alicui data sit, si contingat eum in tali ecclesia eligi: Sed opus est, vt licentia electionem factam subsequatur.

QVÆRITVR primò: Quænam ecclesiæ sint, ad quas Religiosus extra suum Monasterium eligi possit? Respondeo, & dico I. Religiosus eligi ad alterius Monasterij Prælaturam, si eiusdem Ordinis sit; secus si alterius Ordinis. Ita habetur in Clement. 1. hoc tit.

Dico II. Religiosus eligi potest ad ecclesiam Cathedralẽ suæ Episcopalem, siue regularis sit, siue secularis. Ita habetur in ead. Clement. 1. & c. Si Abbatem, 3. hoc tit. & lib. Excipe: Quòd Religiosi Societatis ad dignitatem quãlibet extra Societatem eligi, vel postulari nõ possint; quia id eorum Constitutionibus repugnat: ad eò nec Præpositus Generalis electioni de se factæ consentire possit, nisi Sum. Pontifex cogat, vti habetur p. 9. Constitut. c. 4. §. 5. & c. 5. §. 6. neque alteri Societatis Religioso licentiam consentiendi dare queat, nisi Sedis Apostolicæ præceptum compellat, vti habetur in Constitut. Societatis I. s. v. p. 9. c. 3. §. 13. Id verò Sanchez lib. 7. moral. c. 29. n. 67. de instantium dignitatibus intelligendum esse ait, quibus honor & opes annexæ sunt, non item de Episcopatibus Æthiopiæ, & similibus, quibus cum oneribus paupertas adiuncta est.

Dico III. Non constat inter DD. Vtrum Religiosus eligi possit ad Prælaturam ecclesiæ Collegiatæ secularis. Affirmat enim Gl. in cit. Clem. Abb. in c. Quod Dei timorem, 5. n. 5. de statu Monachorum; Syl. ver. Religio, 7. q. 4. & 6. Rodriq. tom. I. regul. q. 9. 3. q. 4. 3. Less. lib. 2. de iust. c. 41. n. 98. Sed negat Hostiensis in Summa tit. de statu Monachorum, n. 6. Ioan. Andr. in cit. c. 6. quod Dei, n. 16. Armilla ver. Monachus, n. 5. argum. ducto per sensum contrarium ex dicta Clem. 1. vbi conceditur, vt Religiosus in Ec-

piscopum secularis aut regularis cuiuslibet ecclesiæ eligi possit.

Accedit, quòd canonica regula sit; Beneficia secularia secularibus Clericis; regularia autem regularibus conferenda esse. c. cum de beneficio, 5. de præb. in 6. Clem. vn. de supplenda negl. Prælatorum: Et, Religiosos in ecclesijs secularibus assumendos non esse, ne à professione sua deuiant. c. super eo, 9. de Regularibus. & c. Ab hac autem regula discedendum non est, nisi exceptio habeatur expressa in iure: Atqui iura præter ecclesias Cathedrales, de quibus supra dixi, non excipiunt, nisi ecclesias parochiales, in quibus propter prædicationis officium erga plebem permittitur Regularibus Canonicis, vt propter ecclesiarum commodam institui possint, cit. c. Quod Dei timorem. Verum de hac controversia solliciti esse iam non debemus: In primis enim seuerè prohibitum est in extrauag. dispendijs, de postulat. prælatorum, ne Religiosus Ordinis Mendicantium ad ecclesiam Cathedrali inferiorem postuletur. Quòd verò ad non Mendicantes attinet, vniuersim testantur Doctores apud Sanchez lib. 7. de Relig. c. 29. n. 70. & 72. hodie non permitti Regularibus etiam Canonicis, vt ad beneficia quæcunq; præter Episcopatum, etiam si curata sint, vel ecclesiarum Collegiatarum prælaturæ, promouantur absque Sum. Pontificis dispensatione. Vide quæ dixi lib. 4. Th. mor. tr. 2. c. 4. n. 2.

Cæterum adhuc hodie Prælati Ordinum Religiosos suos, cum potestate iterum amouendi, instituere possunt ad parochias, Monasterijs eorum subiectas. Idque dubitari non debet de ea parochia, quæ in loco Monasterij sita, à prima institutione Regularibus commissa est: qua de re Trident. sess. 25. de Regular. Sed & in ea parochia id locum habet, quæ postea Monasterio incorporata est, quòd Prælati Ordinis Regularem suum idoneum instituere possit, qui tamen ab Episcopo examinari, & parochia eius visitari debeat: Quia vniõ intelligitur, saluo iure Episcopali, vti dixi lib. 1. tr. 4. c. 7. n. 30. ex Concil. Trident. sess. 7. c. 7. iunctis de-

clarat. Cardinal. & sess. 24. c. 3. & 18. de reformat. Excipe: nisi Prælatus Ordinis exemptus veluti episcopalem in territorio illo iurisdictionem obtinens, vt Episcopus, nihil iuris sibi vindicare queat. Vide quæ dictam in c. 1. de Capellis Monachorum, & quæ docet Less. lib. 2. de iust. c. 41. n. 98.

QVÆRITVR secundò: Quisnam Prælatus Religioso licentiam dare debeat electioni extra Monasterium de se factæ in casibus concessis consentiendi, atque transeundi?
4 Respondeo, & dico I. Prælatus Ordinis immediatus, videl. Abbas, Præpositus, aut Priortalem licentiam dare potest. Ita docet Sanchez lib. 7. moral. c. 29. n. 65. Spectandæ tamen sunt etiam Constitutiones, & priuilegia Ordinum Mendicantium, quibus fermè obtentum est, vt nemo præter Ordinis Generalem, aut Prouincialem, talem licentiam dare queat: de quo Rodriq. tom. 2. regular. qq. q. 56. a. 2.

Dico II. Si Monasterium, ex quo Religiosus, præsertim in aliam diocesin, transferendus est, Episcopo subiectum sit, etiam ipsius consensus requiritur. Ita docent Innocentius in c. quia translationem, de renunt. ibidem Ioann. Andreas n. 6. Ioann. Ananias n. 33. Archidiaconus & Ioann. Andreas, in hoc cap. dicunt, id iuri consonum esse, vti colligitur ex c. qui verè 12. 16. q. 1. ideòque seruandum, vbi id consuetudine receptum est, sicuti in his prouincijs. Ratio est: Quia ad Episcopi curam spectat, prouidere, vt in Monasterijs sibi subiectis viri idonei maneant, per quos administrationes & officia regularia exercentur: quæ sæpe negligi debent, si Religiosi ad alias dioceses extrahantur.

QVÆRITVR tertio: An rectè dicatur, quòd Prælatus Ordinis, etiam non requisito Capitulo, licentiam transeundi Regulari suo dare possit. Nam transitus iste personæ species quædã est alienationis, quæ à Prælato fieri non potest, absque Capituli consensu, c. sine distinctione, 12. q. 2. & c. 1. de rebus ecclesiæ non alienandis, in 6. Respondeo cum G. hic, ver. sint varia, fuisse de hac re olim dubitatum, cum varia iura allegaren-

tur, quarum aliqua consensum Capituli requirere videbantur, vt c. statuimus, 19. q. 3. & c. 2. de statu Monachorum, in fine, alia verò Capituli nullam mentionem faciebant, vt c. 1. d. 58. c. cum pro vtilitate, 34. causa 16. q. 1. & c. post translationem, 11. de renunt. Verùm Bonifac. VII. in re non factis secundum canones decisa, ad vtilitatem ecclesiarum respexit, quibus citius subuenitur, si solius Prælati licentia ad consensum canonicæ electioni præbendum sufficiat.

QVÆRITVR quarto: Vtrum Prælatus ad dandam licentiã cogi possit à Superiore suo, & à quo? Respondeo, & dico I. Ordinariè, & per se loquendo, Prælatus cõpelli non potest ad licentiam dandam. Est enim hæc gratia quædam, atque obligationis remissio: ad gratiam autem faciendam nemo compellitur.

Dico II. Si Prælatus ob causam necessitatis aut magnæ vtilitatis ex lege charitatis obligatus esse videatur ad licentiam dandam, tunc à Superiore cogi potest. Ita Gl. communiter recepta in c. quàm sit, 5. causa 18. q. 2. ver. ad ordinandum, Abb. in c. Quòd Deo timorem, n. 12. de statu Monachorum, argum. c. nullus, 17. de iure patronatus.

Dico III. Prælatus in tali casu cogi potest à proximo Superiore, videl. Abbas ab Episcopo, cui subiectus potest: Si Episcopus licentiã dare nolit, ab Archiepiscopo, ita, vti iussus Abbas, vel Episcopus licentiam dare recuset, ipse Superior eius illo inuito auctoritatem præbere possit. Probatum ex eo: Quia ordinariè propter negligentiam Prælati deuolutio potestatis fit ad proximum Superiorem, vti colligitur ex c. quamquam, 18. hoc lib. & tit. & c. 1. de supplenda negl. Prælatorum. Et ita docet Sanchez lib. 7. de relig. c. 29. n. 69. contra Gl. hic, ver. obtenta, & alios ibi citatos, qui opus esse putant Sum. Pontificis auctoritate.

QVÆRITVR quinto: Vtrum Religiosus prælaturæ, quam legitimè acceptauit, renunciare possit absque Prælati Ordinis consensu. Negat Imola in c. Rainutius, n. 671. de testam. ratione huius textus, quia vellet & nolle non habet. Sed contrarium dicendum est cum Sanchez cit. c. 29. n. 70. Quia sicuti

sicuti Ordinis Prælatus cogere non potest Religiosum ad acceptandam dignitatem extra ordinem, vti dixi Th. mor. lib. 4. tr. 2. c. 15. q. 3. dicto 2. ita nec cogere potest ad retinendum, seu non renuntiandum; consequenter sine licentia eius renuntiare potest. Ratio est, per quam etiam satisficit argumento sententiarum contrariarum: Quia Religiosus velle & nolle non habet, seu ex voluntate Prælati pendet in ijs tantum, quæ ad Ordinis regulam & institutum spectant: Prælatura autem extra Ordinem magis subducit Religiosum à regula & instituto, &c.

CAPITVLVM XXVIII.

Nullus.

SUMMARIVM.

Religiosus in Abbatem, seu Ordinis sui Prælaturam eligi non potest, nisi sit expressè antè professus; potest tamen tacitè professus, vti & Ordinis nouitius eligi ad Episcopalem dignitatem, seu in regulari, seu seculari ecclesia.

Religiosus in Abbatem, seu Ordinis sui Prælaturam eligi non potest, nisi professionem expressam antè ediderit: alioquin electio irrita est. Verùm ad dignitatem Episcopalem, seu in regulari seu in seculari ecclesia, qui tacitè professi sunt, sicuti & Ordinis Nouitij, eligi non prohibentur.

NOTANDVM Vn. Qui tacitè, siue ipso facto in Religione professus est, tamen cum alijs eligere possit, c. ex eo, 32. §. In ecclesijs, hoc lib. & tit. tamen eligi non potest in Prælaturam Ordinis: sed requiritur, vt expressè professus sit. Vide, quæ de modis expressæ, & tacitæ professionis dixi lib. 4. Th. mor. tr. 5. c. 5. Porro, cur ad episcopalem dignitatem euehi possit Religiosus, qui nõ expressam professionem edidit, ratio indicatur in textu: Quia ad eam etiam Ordinis Nouitij atque Clerici seculares admittun-

tur, si ecclesiæ regendæ idonei sint. Vide Gl. hic, & c. 1. ne sede vacante.

CAPITVLVM XXIX.

Cum expediat.

SUMMARIVM.

Forma electionis tradita supra in c. cum dilectus 32. non est sublata in can. Quia propter.

Innoc. III. in c. cum dilectus, 32. approbavit hanc eligendi formam: Si Capitulares compromittant in aliquos, vt eum, in quem maior & sanior pars, secretò inquisitis singulorum suffragijs, consenserint, eligere debeant. Hanc formam suspicabantur sublata esse in can. Quia propter, quandoquidem in eo triplex tantum electionis forma approbatur: videl. per scrutinium, per compromissum, per inspirationem. Dicitur autem eligendi modus ad nullam harum electionum spectare potest. Hanc dubitationem soluens Bonifac. VIII. respondet, formam illam compromissi traditam ab Innoc. III. sublata non esse in Concilio Lateranensi per can. Quia propter. Nam magis expedit, vt si fieri possit, iura iuribus concordent, quàm vt eorum correctio inuehatur. In casu autem proposito iura conciliari possunt, si videl. dicamus, formam traditam in c. cum dilectus, esse veluti mixtam ex scrutinio, & compromisso; seu ex vtraque participantem.

Sed quæritur: Vtram sit potius, forma scrutiniij an compromissi? Respondeo: spectata principali intentione, est potius compromissum, vti notauit Ioann. Monachus, n. 9. & colligitur ex textu huius c. Potest autem compromissum fieri vel absolutè, vel limitatè, siue cum certa conditione, quæ obseruari debeat; videl. in proposito, vt inquisitis secretò singulorum voluntatibus, &c.

CAPI-